

volution should integrate their programmes within the cultural policy to avoid multiplication of identical activities and projects. And finally, exhibitions should be modernized in order to attract the public.

Prezentacija historijske građe u muzejima revolucije

Durđa Knežević

Muzej revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Primljeno: 20. 6. 1936.

S obzirom na stanovite kronične probleme u procesu pripremanja, obrade i prezentacije građe u muzejima revolucije, treba se podsjetiti da povijest nije samo politika i ideologija već sveukupnost ljudskog života i djelovanja.

Osnovni je prigovor u tome da priprema i prezentacija određene teme najčešće nisu zasnovane na znanstvenom i istraživačkom radu. Prikupljanje (ili radije prikrpljenje) predmeta koji se posve vanjskim oznakama »odazivaju« na zadanu temu pitanje je ipak naposljetku tehnike a ne promišljanja, koncipiranja građe, tako — valja napomenuti — u prikupljanju postoje znatne razlike u sustavnom odnosno nesustavnom sakupljanju predmeta.

Većina muzeja revolucije (nadati se je, za sada) nesustavno sakupljanje građe, naime jedinica im je okosnica razdoblje koje je tretirano, konkretno NOB-a. Reklo bi se da je to potencijalno i šansa za muzeje revolucije jer raznolikost/neselektiranost predmeta omogućuje i mnogolikost prezentacije. No upravo politično i ideologijsko kao dominantan kriterij prezentacije prigušuju ili posve dokidaju tu mogućnost. Zbog toga su predmeti koji ne zadovoljavaju taj kriterij potisnuti do nestanka, no ni predmeti koji su pripušteni prezentaciji nisu mnogo bolje sudbine. Riječ je o tretmanu predmeta u prezentaciji.

Ako se, naime, predmetima u procesu prezentacije ne razotkrije njihovo specifično značenje, oni pojedinačno ostaju u istoj ravni sa svim drugim predmetima i gube šansu za vlastitu posebnost, a o interakciji s drugim predmetima u prezentacijskoj cjelini — o čemu se zapravo radi — nema govora. Stara je zabuna takve vrste »autor-

stva« da je dovoljno da se građa prikupi, a onda dođe neki likovni umjetnik i to »lijepo poslaže«. I-pak autor mora razotkriti specifično značenje svakog predmeta (istražiti ga) mora znati što je bitno a što nebitno, mora znati zašto je neki predmet uopće uveden i kako **komunicira** s ostalim predmetima u datoj prezentacijskoj cjelini. U tom slučaju se doista radi o **konceptiji** koju onda likovni suradnik, razumijevajući njenu ideju, može kreativno likovno obraditi.

Ili uzmimo primjerice kataloge kao integralni dio prezentacijske cjeline. Shema je slijedeća; predgovor koji u pravilu piše neki znanstvenik (najčešće povjesničar koji se tom temom i inače bave) ili političar. Autor izložbe iznese ukratko svoju koncepciju i popis predmeta i sve to se »začini« s ponešto fotografija. Prigovor koji proizlazi iz toga shematiziranog opisa jest: zbog čega autori izložbi ne bi, s obzirom da su se upravo **oni** bavili tom gradom, sami pravili kritičku valorizaciju prezentirane građe?

Zbog čega se autori ne upuštaju u kritičko pomišljanje i sistematiziranje (na jednom doista višem nivou) građe o datoj temi? Zašto izostaje neophodan posao kontekstualiziranja prezentirane građe u već dostignuti nivo znanstvene spoznaje?

Napokon ostaje dojam da se nasuprot mogućoj kreaciji ostaje na upravo primitivnoj razini prezentacije — na liniji kronološkog redanja predmeta odabranih na osnovu strogo ideološkog kriterija. Rijetki pokušaji da se tome pridoda i malo »ukrasa« druge vrste nažalost su najčešće ustupak modernitetu, a ne i izvorna autorska potreba.

ABSTRACT

The presentation of historical documents in museums of the revolution

Dj. Knežević

The fact is often forgotten history is not only politics and ideology, but all human actions and the entire life of a society. Thus it happens that the preparation and presentation of a theme is not the outcome of professional and research work. The result is a low standard of presentation in exhibitions staged by museums of revolution. Objects are selected following strictly ideological criteria and are then exhibited in a merely chronological order.

Španjolski građanski rat i naši interbrigadisti

Lucija Benyovsky

Muzej revolucije naroda Hrvatske, Zagreb

Primljeno: 13. 1. 1937.

U povodu 50-godišnjice početka rata u Španjolskoj i sudjelovanja jugoslavenskih interbrigadista u redovima španjolske republikanske armije, više je naših muzeja postavilo izložbe vezane uz tu temu.

Muzej Sisak postavio je izložbu **Španjolski borci Siska i Banije** (izložbu priredio i katalog uredio Đuro Gajdek), prikazavši sudjelovanje 22 Siščana i Banijca u španjolskom ratu i u NOB-i, u kojoj su »Španci« bili među prvim organizatorima ustanka.

Muzej narodne revolucije iz Rijeke, u suradnji s Muzejem narodne revolucije Istre u Puli, Centrom za historiju radničkog pokreta i NOR-a Istre, Hrv. Primorja i Gorskog kotara, te Centrom za povijesna istraživanja u Rovinju, priredili su izložbu **Naši Španci** (autor izložbe Rastko Švalba, suradnici: Mario Budićin, Davor Mandić, dr. Mihael Sobolevski). Težište izložbe je na prikazu sudjelovanja 193 španjolska dobrovoljca s područja Istre, Hrv. Primorja i Gorskog kotara u borbi protiv fašizma u Španjolskoj, kao i na njihovom sudjelovanju — 43 »španca« — u NOB-i. Odlazak najvećeg broja Istrana i Riječana u Španjolsku — osim prekomorskih emigranata — zbio se posredstvom talijanskih antifašističkih organizacija i KP Italije, jer je to područje Rapalskim i Rimskim ugovorom bilo pripojeno Italiji.

Muzej revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije u Beogradu postavio je izložbu **Jugoslavenski dobrovoljci u španskom ratu 36/39** autor izložbe i kataloga Dragica Bojović, dok je Muzej socijalističke revolucije Vojvodine u Novom Sadu postavio izložbu **Španija 1936 — 1939**.

Spomenute izložbe sadržajno daju pregled povijesnih ratnih događaja u Španjolskoj 1936 — 1939, sudjelovanje jugoslavenskih dobrovoljaca u redovima republikanske armije, njihov povratak u zemlju nakon sloma i aktivno sudjelovanje u NOB-i. Što se tiče koncepcije, izložbe su realizirane tematski, a u okviru teme kronološki, te prezentirane prvenstveno prema činjeničnom i znanstveno-povijesnom kri-

teriju odabira muzejske građe. U običajenim muzeološkim metodama (uvećane fotografije, tekstovi, sintetičke legende, karte, crteži i predmeti) na didaktično-edukativan način »ispričali su priču« o ratu u Španjolskoj i tako tu »priču« približili širokom krugu posjetilaca, za koje su i bile priređene.

Muzej revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu otvorio je 19. XII. 1986. izložbu **Rat u Španjolskoj 1936 — 1939. i jugoslavenski interbrigadisti** (autori Đurđa Knežević i Snježana Pavičić, koje uz Aleksandra Karollyja potpisuju i likovni postav). Iz razgovora novinarka Maje Razović s autoricama u članku **Španjolska legenda** (»Vjesnik« 19. XII. 1986. god.) saznajemo da je ta izložba **sadržajno bazirana na simboličko-pojmovnom sagledavanju povijesti, a formalno muzeološki na iluzioniranju i sceniranju određenih situacija i slika**. Autorice su iznijele i razloge svom drukčijem pristupu: **ne posjedovanje dovoljno izvornih dokumenata i dosadašnji oblici prezentacije te povijesne građe ne zadovoljavaju kriterije šire komunikativnosti**. Poradi toga su prišle **radikalnim odbacivanjem tradicionalnog pristupa**, koji je po njihovom mišljenju do sada bio **sveden na monografsko** (valjda monoton?, op. L. B.) **prenošenje stranica knjige na zidove izložbenog prostora**, te smatraju da je stoga njihovom izložbom **postignuta nova čitljivost, prepoznatljiva mladim generacijama**.

Izložba je postavljena u prostoru kružnog — bolje rečeno prstenastog oblika, koji je namijenjen za povremene izložbe MRNH (II. kat). Uoči postavljanja ove izložbe adaptiran je jedan isječak koji je do sada korišten kao priručno skladište. U cijelom je »prstenu« obnovljeno osvjetljenje i lakirani parkeći, čime je taj prostor povećan i postao funkcionalniji i uredniji.

Izložba Rat u Španjolskoj 1936 — 1939. i jugoslavenski interbrigadisti podijeljena je na pet tema.

Prva tema je zapravo uvod u izložbu, eksponiran u ulaznom prostoru koji na neki način omeđuju paravani—zidovi. Tu je izložen plakat izložbe, fotografija plakata Johna Heartfielda, još dvije fotografije Dolores Ibaruri i poznata **No pasaran**, platneni transparent i jutene vreće s piljevinom koje trebaju simbolizirati barikade, te fotografskim putem eksponirana pjesma F. G. Lorce (vel. 60 x 60 cm).

Druga tema je Narodni front. Pri ulasku u ovaj izložbeni prostor, na vertikalnom panou (vel. 2 x 1,5 m) izložena je uvećana izrezana fotografija Franka u pozi fašističkog pozdrava, lijevo i desno portreti Hitlera i Musolinija. Nasuprot njima, desno, između dvaju ogledala, nalazi se lutka prirodne veličine, u uniformi bez oznake porijekla.

Pretpostavljamo da je to kopija uniformne (valjda republikanske?), jer nam nije poznato da je bilo kakva originalna sačuvana, no legenda o tome ništa ne govori, jer je i nema.

Lijevo na podu, na podlozi od bijelog stiropora izrezana je fotografija žrtve. Prema scenariju, to je trebao biti pali republikanski vojnik u jurišu na kasarnu Atarazanos, no to je anarhist Francisco Ascaso, pao 18. VII. 1936.¹

Broj žrtava u španjolskom građanskom ratu — prema engleskom povjesničaru H. Thomasu, autoru značajne knjige o tom ratu² — iznosi, na obje strane fronta, oko 290.000 poginulih, među kojima je bilo oko 10% stranaca — 13.500 ih poginulo boreći se za Republiku, a 12.000 za Franka.

Poginulo je 727 jugoslavenskih dobrovoljaca. Da li samo maketa »žrtve«, odnosno fotografija na stiroporu, može objasniti i simbolizirati sve žrtve tog krvavog rata?

Sa stropa je o najlonsku nit ovješena maketa aviona tipa »štuka«, no prateće legende nema, kao ni opće legende o velikoj ulozi ratnog zrakoplovstva u španjolskom građanskom ratu. Već je 6. VII. 1936. iz Njemačke uplovila u luku Cadix legija »Condor« s prvih 6 lovaca »Heinckel« H-51, u ožujku 1937. godine u bici kod Guadalajare prvi se put pojavljuju novi njemački bombarderi »Dornier« DO-17 F, a u svibnju se uvode njemački lovci »Messerschmit« Bf 109 B u sastavu legije »Condor«. U siječnju 1939. god. stigla je nova grupa naoružana novim lovcem »Fiat« G-50. Predaleko bi nas odvelo nabranje ostalih tipova aviona i drugog ratnog materijala za koje postoje podaci u literaturi. Međutim, »štuka« nije bilo!

Osim uvodne legende koja objašnjuje uzroke i povode rata u Španjolskoj, prezentirane su još samo tri fotografije.

Treća tema: Kultura. Izloženo je 10 fotografija plakata u boji u originalnim veličinama, jedna fotografi-

ja agitacionog vlaka, jedan citat A. Camusa, jedna pjesma F. G. Lorce uvećana fotografskim putem (vel. 25 x 20 cm) i iste veličine Picassova crtež-skica **Konj**. Komentirajuće legende nema.

Nejasno je zbog čega su se autorice odlučile izložiti skicu **Konja** P. Picassa, kada je njegova opće poznata **Guernica** postala svjetskim simbolom španjolskog građanskog rata i svojim prikazom ratnih užasa navijestila II. svjetski rat.

Spomenimo da je republikanska vlada posvećivala veliku pažnju ne samo kulturi nego i prosvjeti. God. 1937. u 2.000 vojničkih škola, opismenilo se više od 100.000 milicionera.

Četvrta tema: Jugoslavenski interbrigadisti. U okviru ove teme izloženo je 10 fotografija grupa jugoslavenskih interbrigadista, te 52 portretne fotografije. Do sada je istraženo da su 1665 Jugoslavena sudjelovala u redovima republikanske španjolske armije, no nismo mogli dokučiti zašto »magična« brojka 52 portreta treba simbolizirati 1665 boraca. U ovom odabiru nije uzet ni jedan od slijedećih kriterija:

a) sudjelovanje u NOR-u (tada bi ih bilo 250),

b) poginuli u NOB-i (tada bi ih bilo 103),

c) narodni heroji (tada bi ih bilo 56).

Na samostojećem ponou obostrano su ispisana imena i prezimena vjerojatno svih 1665 interbrigadista, jer ni tu nema opisane legende i nije jasno o kakvom se popisu radi. Možda je to popis 727 poginulih Jugoslavena na tlu Španjolske?

Na osnovu istraživanja naših povjesničara, poznati su načini odlaska u internacionalne brigade, socijalna i politička struktura, podaci o uzrastu, nacionalnosti, jedinica u kojima su se borili, broj poginulih i sudbina boraca nakon napuštanja Španjolske. Stoga se nisu smjele dogoditi pogreške tako da je na popisu ime Brkić Vladimir umjesto Brkić Anton, Hrستیć Petar umjesto Hrستیć Petar. Na popisu je Ivanović Marko i Maks Ivić, a to je jedna te ista osoba (Maks Ivić je ilegalno ime španjolskog borca Marka Ivanovića. Tu ne može biti ni govora o **simboličko-pojmovnom sagledavanju povijesti** o nikakvom **mitu** — radi se o običnom »fušeraju«.

Na kosom panou izloženi su originalni primjerci nekih novina koje su tada izlazile u Jugoslaviji i pisale o španjolskom građanskom ratu: »Obzor«, »Pravda«, »Hrvatski dnevnik«, »Hrvatski list«, »Jadranski dnevnik«, »Glas omladine«. Uz legalne listove izložen je i ilegalni »Proleter«, glasilo CKKPJ, koji je podravilo borbu španjolskog naroda protiv fašizma, stupivši u obranu od **laži i klevete klerikalno-frankovačke, obzoraško-jerezovske i ostale reakcionarne štampe**. Izloženi listovi su također bez popratne legende, nije označeno vlasništvo.

Napokon, u četiri vitrine izloženo je 29 dokumenata, šahovske figure izrađene u logoru Argeles, jedna legitimacija (ni uz ove predmete nije označeno vlasništvo) grafika D. Andrejevića Kuna **Za slobodu** i jedna opća legenda. Nemoguće je nabrojiti čega tu sve nema, no upravo je uvredljivo izostavljanje Augusta Cesarca i njegovih **Španjolskih susreta**.

Peta tema: film-animacija. Putem videa prikazuje se film **Španjolski građanski rat** (proizvodnje RTV-Zagreb).

Izložba je bila opremljena plakatom, vodičem i letkom koji se dijele posjetiocima.

Letak je otisnut na žučkastom papiru (vel. 210 x 147 mm), naziv mu je **U pomoć španjolskoj demokraciji!**, potpis: Centralni komitet Komunističke partije Jugoslavije; na poleđini je prazan. Ovakvim izgledom i bez potpisane legende posjetiocu sugerira da je to za ovu priliku izvedena kopija originalnog letka iz vremena španjolskog građanskog rata, što uopće nije točno, jer je to veći dio članka iz **Proleter**a, organa CK KPJ (br. 4—5, juli—august 1936.), koji je štampan u Bruxellesu (reprint-izdanje str. 431—432). No, za ovu je priliku iz članka izostavljen telegram koji je CK KPJ 31. VII. 1936. uputio CKKP Španjolske, navodeći da se radnička klasa Jugoslavije pridružuje međunarodnoj akciji solidarnosti proletarijata kao pomoć narodu Španjolske.

Međutim, vrlo je dobro sačuvan originalan letak **Drugovi vojnici, radnici i seljaci!** potpis: Akcioni Komitet Komunističke Partije. To je letak i vizualno prikladan, jer (iznad naslova crvena je petokraka sa srpom i čekićem, a dolje naznaka: **Pročitaj i polijepi po plotovima u gradu i selu** (bez oznake datuma). Letak je izdan u povodu izbijanja španjolske revolucije pot-

kraj 1936. god. u Beogradu, a raspacavao se po mnogim gradovima, primjerice u Zagrebu, Varaždinu, Vukovaru i dr. Letak je tiskao na ručnoj štampariji Marko Ivanović (Zagreb, Varšavska 9). Letke su raspacavali Đorđe Popović i Adolf Šajber, koji su bili uhvaćeni, pa se Ivanović odlučio na bijeg, najprije na Sušak, potom u Maribor. Ilegalno je prešao austrijsku granicu, te Austrije u Češku, odakle je otišao u Španjolsku, gdje se borio pod imenom Maks Ivić (IHRP — ZB-XVIII—L. 3/43).

Plakat izložbe je likovno riješio Brano Horvat. Na bijeloj podlozi crni globus, a na području Španjolske **crveni kukasti križ** u koji je uperen kažiprst desne ruke. Ne ulazeći u ocjenu likovne kvalitete plakata, htjeli bismo se zadržati na poruci plakata. Kao način javne komunikacije, plakat nužno u promatrača koji je upoznat s duhovnom podlogom određenog simbola — konkretno crveni kukasti križ — izaziva određene asocijacije i reakcije. Niz simbola shvaćaju se u cijelom svijetu u istom smislu i imaju isto značenje. Pod simbolom kukastog križa Hitler je išao u svoje osvajačke pohode i tokom II. svjetskog rata **crni kukasti križ** postao je širom Evrope i svijeta omrznuti simbol agresije, porobljavanja, gašenja sloboda i ljudskih prava, nacionalnog suvereniteta te zvjerskog mučenja i ubijanja milijuna ljudi. Hitler je demagoški stavio crni kukasti križ na crvenu podlogu, zlorabeći time **crvenu boju, simbol socijalista** koja je od početka XIX st. bila boja zastave i bila široko popularna u borbi protiv klasnog radničkog pokreta.

Španjolski građanski rat bio je uvod u II. svjetski rat, a po mišljenju mnogih povjesničara i sâm početak II. svjetskog rata, jer je bitno utjecao na sudbinu Evrope i cijeloga svijeta, pa samim tim i na povijest jugoslavenskih naroda. Slojeviti uzroci i povodi tom ratu, osnovni tok rata, ponašanje Engleske, Francuske i Sovjetskog Saveza, sudjelovanje naših dobrovoljaca — ne može se pojednostavljeno muzeološki prikazati **kroz princip kontrasta, sukoba dobra i zla** kako rekoše autorice), pomoću tri crvene i tri zelene sijalice iznad dvije ili tri fotografije.

Posve je pogrešna polazna premisa autorica da **konotacije španjolskog građanskog rata već ulaze u područje povijesnog pojma, simbola i**

mita. Danas težimo — i u životu i u nauci — objektivnije pisanju i prikazivanju poivjesti, bez mistifikacija. Muzejska prezentacija pak putem autentičnih svjedočanstava pruža naučnu eksplikaciju dokumentarne stvarnosti. Muzejska prezentacija ne može biti bez znanstvene podloge, kao što ne može niti bez muzeografskih pomagala.

Pomanjkanje originalnih predmeta na izložbi autorice opravdavaju **pomanjkanjem izvornih dokumenata**. Činjenica je da je zbog specifičnih ratnih uvjeta bilo nemoguće sačuvati osobne, trodimenzionalne predmete. Izbjeglicama je u prelasku pirinejske granice oduzimano oružje, dalekozori, karte, fotoaparati, knjige i drugi predmeti. K tome, i sami su interbrigadisti uništavali razne predmete, primjerice partijske knjižice koje bi ih mogle kod policije raznih država kompromitirati. Autoricama izložbe bila je na raspolaganju uglavnom arhivska građa, koja se, osim u arhivima, čuva i u nekim institutima, muzejima i kod pojedinaca. Postoje zamjerke kod izlaganja arhivske građe djelomice zbog neprikladnosti, a djelomice stoga što su dokumenti ponekad nečitki ili na više stranica. No znalačkim muzeološkim postupkom i pažljivim i doziranim izborom mogu obogatiti povijesnu izložbu, pogotovo što današnjeg gledaoca sve više privlači originalnost, autentičnost. Zadatak muzeološke prezentacije ne može se danas više rješavati improvizacijom i intuitivno ako naš rad treba odgovarati zahtjevima i potrebama našeg društva, kako u pogledu sadržaja, tako i načina prezentacije.

Audiovizuelna sredstva imaju neosporan značaj u oblicima muzeološke prezentacije povijesnih izložbi, ali samo u određenoj mjeri. Ono što posjetilac prvenstveno traži **u muzeju** to je originalni predmet, koji ni najmaštovitija scenografija ne može nadoknaditi.

Posjetilac očekuje da muzej svojom izložbom »ispriča priču« na zadanu temu. Većina posjetilaca ne može prihvatiti simbolično sagledavanje povijesti, ukoliko prije nisu dobili dovoljnu količinu informacija i objašnjenja. Nažalost, moramo konstatirati da na izložbi **Španjolski rat 1936—1939. i jugoslavenski interbrigadisti** u MRNH posjetilac ne može dobiti cjelovitu informaciju tko se protiv koga borio, kakvi su bili čiji ciljevi, stanje

na ratištu, od koga i kakvu pomoć su dobivale zaraćene strane, kakvu ulogu su u svemu imali naši interbrigadisti u Španjolskoj i kasnije u našoj NOB-i. Stoga je i promašen osnovni zadatak svake muzejske izložbe, a to je idejno-obrazovno prezentiranje muzejske građe.

BILJEŠKE

- 1) 19 julio 1936. Espana. Editado por las oficinas de Propagande C.N.T.F.A.I, via B. Durruti, 32-34, Barcelona, Espana.
- 2) Hugh Thomas. Španjolski građanski rat I i II dio, Rijeka, 1980.

ABSTRACT

The Spanish civil war and the Yugoslav members of the international brigade

L. Benyovsky

On the occasion of the 50th anniversary of the Spanish civil war many museums organized exhibitions showing a survey of the historical events in Spain during the war of 1936 to 1939. The Museum of the People's Revolution of Croatia also arranged an exhibition with the theme »The War in Spain 1936 to 1939 and the Yugoslav Members of the International Brigade«. The new way the material was presented in this exhibition was not without its faults, and every better informed visitor could find a number of deficiencies in its contents. All this indicates that the exhibition failed in its purpose.

Tematska postavka Livanjski dobrovoljci u španskom građanskom ratu od 1936. do 1939. godine

B. Buljan

Zavičajni muzej »Hasan Brkić«,
Livno

Primljeno: 10. 11. 1986.

Kustos i direktor Zavičajnog muzeja »Hasan Brkić« u Livnu, prof. Dušan Nikić, autor je uspješne muzejske postavke **Livanjski dobrovoljci u španskom građanskom ratu 1936. do 1939. godine.**

Izložba je bila postavljena u velikoj sali Narodnog univerziteta, a upriličena je u povodu 50-godišnjice sudjelovanja međunarodnih i jugoslavenskih dobrovoljaca u borbi protiv fašizma u španskom građanskom ratu od 1936. do 1939. godine.

S otvorenja izložbe **Livnjaci u španskom građanskom ratu** u Zavičajnom muzeju »Hasan Brkić« u Livnu. Snimio: **Ciro Rajić**

Na legendarnim ratištima Iberijskog poluotoka, u redovima španske republikanske armije, borilo se 1665 Jugoslavena među kojima i 40 Livnjaka. Upravo zato izložba je koncipirana tako da na 66 panoa i s mnoštvom fotografija, dokumenata i predmeta na prikladan način prikaže najvažnije događaje

vezane za borbu španskog naroda i jugoslavenskih dobrovoljaca protiv fašizma. Osobito je istaknuto sudjelovanje Livnjaka i naglašeno da je Livno dalo najviše — čak 40 od 138 — španskih boraca iz Bosne i Hercegovine. Jedan od njih bio je i Ante-Rade Šarić, neustrašivi borac NOVJ »Španac« koji je proglašen narodnim herojem.

Izložba je privukla veliku pažnju građana Livna, a tokom oktobra obišla je sve škole i radne organizacije livanjske općine pa ju je vidjelo više od 20.000 posjetilaca.

ABSTRACT

The thematic display Volunteers from Livno in the Spanish Civil War 1936 to 1939

B. Buljan

On the occasion of the 50th anniversary of the international brigade of the Spanish

civil war, the Local Museum »Hasan Brkić« in Livno staged a movable exhibition on 66 large boards, with the theme Volunteers from Livno in the Spanish Civil War 1936 to 1939.

The exhibition centred on the participation of 40 men from Livno in the Spanish civil war. It was taken to all schools and enterprises in the area of the municipality of Livno.